

Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022

Předkladatel: ministryně spravedlnosti

Praha, listopad 2020

Obsah

Úvod.....	3
1. Výkonná a nezávislá exekutiva	5
2. Transparentnost a otevřený přístup k informacím.....	7
3. Hospodárné nakládání s majetkem státu.....	10
4. Rozvoj občanské společnosti.....	12

Úvod

Realizace Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022 (dále jen „Koncepce“) vstupuje do své závěrečné fáze. Prosazení v ní obsažených protikorupčních opatření legislativního charakteru je nicméně ovlivněno konáním voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2021. Legislativní návrhy, které nebudou schváleny do konce volebního období sněmovny v roce 2021, budou muset v případě shody většiny politické reprezentace vzešlé z voleb absolvovat legislativní proces od počátku a není z důvodu obvyklé délky trvání konstituování nové vlády a délky legislativního procesu reálné očekávat jejich schválení již v průběhu roku 2022. V roce 2021 proto musí být soustředěna pozornost zejména na dokončení již započatého legislativního procesu u legislativních návrhů a na realizaci nelegislativních (exekutivních) úkolů krátkodobějšího charakteru.

Vláda v zájmu zachování elementární kontinuity vládní protikorupční politiky a zajištění realizace mezinárodních závazků České republiky v oblasti boje proti korupci přistoupila oproti předchozím rokům k dvouleté periodicitě Akčního plánu boje proti korupci na roky 2021 a 2022 (dále jen „Akční plán“). Tím je garantováno, že budou i v povolebním období, bez negativní prodlevy v období konstituování nové vlády, realizována protikorupční opatření, která jsou determinována zejména mezinárodními závazky České republiky nebo na kterých je většinová shoda. Po ustavení nové vlády může být v případě potřeby Akční plán usnesením vlády novelizován tak, aby korespondoval s jejími novými programovými prioritami. Současně bude po vzniku nové vlády přistoupeno k přípravě Vládní koncepce boje proti korupci na léta 2023 až 2027, která bude zpracována v souladu s nově formulovanými programovými prioritami v protikorupční agendě.

Akční plán je protikorupčním dokumentem vlády odvozeným od Koncepce a plynule navazujícím na Akční plán boje s korupcí na rok 2020. Akční plány boje proti korupci jsou vedle hodnocení korupčních rizik v rámci legislativního procesu (preventivně-legislativní institut zakotvený v Legislativních pravidlech vlády) hlavním nástrojem boje proti korupci na vládní úrovni. Jejich cílem je stanovit sadu konkrétních protikorupčních opatření, která vyplývají z programových dokumentů vlády či mezinárodních závazků České republiky nebo reagují na aktuální společenskou situaci. Primární roli ve formulaci návrhů protikorupčních opatření jdoucích nad rámec vnitrostátních či mezinárodních závazků vlády, resp. České republiky, má Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „Rada“) složená ze zástupců relevantních aktérů v oblasti boje proti korupci.

V roce 2020 byla do legislativního procesu předložena většina legislativních návrhů protikorupčního charakteru, ke kterým se vláda zavázala v programových dokumentech vlády, stejně tak byla realizována většina předsevzatých nelegislativních opatření. Délka legislativního procesu v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky (dále jen „Poslanecká sněmovna“) však byla v roce 2020 negativně ovlivněna pandemií Covid-19, kdy muselo být upřednostněno množství legislativních návrhů akutně reagujících na řešení vzniklé situace. Schváleny proto dosud nebyly například normy, díky nimž by byla splněna většina doporučení Skupiny států proti korupci při Radě Evropy (GRECO), jakými jsou například novela zákona o soudech a soudcích, novela zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů nebo návrh regulace lobbování. Dále je vhodné mimo jiných zmínit projednávání návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů a novely zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (transpozice tzv. V. AML směrnice¹) nebo předložení návrhu zákona o ochraně oznamovatelů, který je transpozicí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, vládě. U výše zmíněných transpozičních návrhů, stejně jako u návrhu transpoziční novely

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU.

zákona o svobodném přístupu k informacím, zákona o právu na informace o životním prostředí a zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), jehož účelem bude především implementovat směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru, je nezbytné, aby se vláda v rámci svých kompetencí zasadila o jejich včasné projednání a schválení v Parlamentu ČR, přičemž jejich neschválení by znamenalo hrozbu zpoždění či ohrožení výplaty části prostředků z Nástroje pro posílení obnovy a odolnosti (*Recovery and Resilience Facility*). Plnění akčních plánů boje proti korupci je pravidelně předmětem samostatného detailního hodnocení, které bývá vládě předkládáno v březnu každého roku. Toto hodnocení se zabývá věcnou podstatou jednotlivých úkolů, tj. v jakém rozsahu byly záměry vlády a jednotlivých gestorů splněny.

V druhé polovině roku 2022 bude Česká republika předsedat Radě EU s cílem akcentovat v protikorupční agendě zejména dvě aktuální témata, kterými jsou zaprvé sdílení zkušeností se zvýšením ochrany oznamovatelů protiprávního jednání prostřednictvím implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, a zadruhé vedení diskuze o možnostech zajištění evropského minimálního standardu regulace lobbování v jednotlivých členských státech EU. Česká republika má díky legislativním aktivitám v uvedených oblastech zájem na jejich řádné implementaci a na sjednocení evropského rámce včetně zhodnocení jejich praktického dopadu do života společnosti.

1. Výkonná a nezávislá exekutiva

Plnění doporučení GRECO v oblasti soustavy soudů

V rámci naplňování mezinárodních závazků České republiky bude návazně na doporučení 4. hodnotícího kola GRECO **na půdě Parlamentu prosazováno přijetí vládou schváleného návrhu novely zákona o soudech a soudcích a návrhu novely zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů**, které doporučení GRECO naplňují.

Plnění doporučení GRECO v oblasti etických kodexů členů obou komor Parlamentu

Dalším tematickým okruhem doporučení GRECO je **vydání etických kodexů členů obou komor Parlamentu** a provádění souvisejících doprovodných opatření typu zpracování komentářů k jednotlivým ustanovením etických kodexů, případových studií či školení dotčených osob. Jakkoliv je přijetí etických kodexů členů obou komor Parlamentu jejich autonomní záležitostí, bude Ministerstvo spravedlnosti coby gestor plnění mezinárodních závazků České republiky v oblasti boje proti korupci aktivní při iniciaci a případné moderaci diskuze vedoucí ke zpracování etických kodexů. **Tématu etických kodexů se bude rovněž věnovat část projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“** spolufinancovaného ze zahraničních zdrojů.

Plnění protikorupčních opatření navržených v sektorové analýze korupce ve zdravotnictví

V roce 2021 bude Ministerstvo zdravotnictví pokračovat v **realizaci opatření obsažených v sektorové analýze korupce ve zdravotnictví**, kterými jsou mimo jiné vyhodnocení nákupů, které nemocnice provádějí mimo režim zákona o zadávání veřejných zakázek, nebo otázka nelegálních plateb za ekonomicky náročnější varianty zdravotní péče.

Plnění protikorupčních opatření navržených v sektorových analýzách korupce v oblastech exekucí, energetiky, elektronických komunikací a dopravy

Na základě úkolu zakotveného Koncepcí byly od roku 2019 zahájeny přípravy **sektorových analýz korupce v oblastech exekucí, energetiky, elektronických komunikací a dopravy**. Tyto sektorové analýzy budou dokončeny a v letech 2021 a 2022 budou realizována protikorupční opatření v nich obsažená.

Návrh energetického zákona

Vládě České republiky bude dále Ministerstvem průmyslu a obchodu předložen **návrh energetického zákona**, který bude navazovat na věcný záměr energetického zákona. Při zpracování návrhu energetického zákona bude nutné se zaměřit na zhodnocení korupčních rizik, především v nastavení rozhodovacích procesů včetně možností odvolání proti rozhodnutí a stanovení jasné odpovědnosti za rozhodnutí, na transparentnost rozhodování a na následnou eliminaci identifikovaných korupčních rizik.

Rámcový rezortní interní protikorupční program (RRIPP)

V gesci Ministerstva spravedlnosti bude **pokračovat činnost pracovní skupiny k protikorupčnímu vzdělávání**, která se bude i nadále zaměřovat na přípravu podkladů k protikorupčnímu vzdělávání či jiných materiálů s protikorupční problematikou (např. řízení korupčních rizik). V neposlední řadě bude pracovní skupina pokračovat v přípravě **aktualizace Rámcového rezortního interního protikorupčního programu (RRIPP)** s cílem jeho racionalizace včetně zajištění větší uživatelské přívětivosti, odstranění duplicit a nadbytečných ustanovení. Na základě získaných poznatků následně Ministerstvo spravedlnosti připraví materiál pro jednání vlády.

Legislativní a nelegislativní protikorupční opatření	Gesce/spolugesce
Pokračování legislativního procesu u návrhu novely zákona o soudech a soudcích	Ministerstvo spravedlnosti
Pokračování legislativního procesu u návrhu novely zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů	Ministerstvo spravedlnosti
Poskytování expertní součinnosti ke zpracování etického kodexu členů obou komor Parlamentu	Ministerstvo spravedlnosti
Realizace projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“ v oblasti etických kodexů	Ministerstvo spravedlnosti
Realizace úkolů obsažených v sektorové analýze korupce ve zdravotnictví	Ministerstvo zdravotnictví
Realizace opatření obsažených v sektorových analýzách korupce v oblastech exekucí, energetiky, elektronických komunikací a dopravy	Ministerstvo spravedlnosti / Ministerstvo průmyslu a obchodu / Energetický regulační úřad / Český telekomunikační úřad / Ministerstvo dopravy
Předložení návrhu energetického zákona	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Pokračování v činnosti pracovní skupiny k protikorupčnímu vzdělávání	Ministerstvo spravedlnosti
Zpracování komplexní aktualizace Rámcového rezortního interního protikorupčního programu (RRIPP)	Ministerstvo spravedlnosti

2. Transparentnost a otevřený přístup k informacím

Lobbování

Ještě do konce funkčního období současného složení Poslanecké sněmovny je nutné aktivně podporovat dosažení potřebné politické shody na přijetí **návrhu zákona o lobbování (sněmovní tisk č. 565) a návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování (sněmovní tisk č. 566)** tak, aby mohl být již započatý legislativní proces úspěšně dokončen. Prosazením regulace lobbování by došlo k přijetí jednoho z významných protikorupčních opatření současné vlády, které má ambici kultivovat podmínky a pravidla výkonu této činnosti, která je, ať už skrytě, nebo otevřeně součástí procesu přijímání většiny důležitých legislativních i nelegislativních opatření. Cílem návrhu je pozitivně vymezit to, co lobbování je, a pomoci tak všem aktérům, aby se vyhnuli činnostem, které nemohou a nemají být považovány za legitimní způsob prosazování dílčích zájmů v rámci veřejné debaty, ale za projevy korupce. Přijetím regulace lobbování by mělo dojít ke zvýšení transparentnosti nejen na vládní, ale i na parlamentní úrovni. S přijetím regulace musí být nutně spojena i **osvěta zákonodárců** tak, aby se byli schopni v nové regulaci dobře orientovat a uměli pro svou práci efektivně využívat prvky, které nová regulace lobbování přináší.

eSbírka a eLegislativa

Důležitým legislativním opatřením, které z hlediska boje proti korupci přinese další zvýšení transparentnosti legislativního procesu, a jehož implementace je ze strany Ministerstva vnitra dlouhodobě připravována, je **spuštění elektronické Sbírky zákonů (eSbírka) a elektronického legislativního procesu (eLegislativa)**. V roce 2021 by měl probíhat pilotní provoz a ostrý provoz by měl být spuštěn se vstupem příslušného zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a o tvorbě právních předpisů vyhlášených ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv (zákon o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv) v účinnost dne 1. ledna 2022. S eSbírkou rovněž souvisí legislativní materiál k projektu **Sbírka právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů (sněmovní tisk č. 575)**. Tímto novým způsobem publikace právních předpisů obcí, krajů a dalších úřadů odděleným od eSbírky chce Ministerstvo vnitra přispět k větší transparentnosti právního prostředí v ČR. Budou tak mj. publikovány tržní řády nebo obecně závazné vyhlášky k omezení hazardu, tedy právní předpisy regulující činnosti spojené s korupčními riziky.

Svobodný přístup k informacím

Ministerstvo vnitra bude **pokračovat v legislativním procesu návrhu transpoziční novely zákona o svobodném přístupu k informacím, zákona o právu na informace o životním prostředí a zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací)**, jehož účelem bude především implementovat směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru. Hlavní z navrhovaných změn bude zpřesnění pojmu povinný subjekt, které vychází z obsahového vymezení povinných subjektů v judikatuře Ústavního soudu.

Zadávání veřejných zakázek a zveřejňování smluv v krizových situacích

Vládní protikorupční politika musí kromě dosahování dlouhodobých cílů flexibilně reagovat i na krizové situace včetně jejich prevence či řešení jejich následků a následně získané zkušenosti a vytvořené postupy vhodně zobecňovat pro budoucí použití. V této souvislosti je žádoucí, aby ve spolupráci Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva vnitra byla **zpracována zvláštní metodika (příp. metodiky) k zadávání veřejných zakázek a zveřejňování relevantních smluv, ale i v budoucích případech v rámci vyhlášeného nouzového (krizového) stavu nebo v případě odvracení a likvidace následků jakýchkoliv jiných mimořádných událostí**. Veřejná správa má v krizových situacích naprosto legitimně v rámci příslušných zákonů možnost využívat všechny zákonné instrumenty, které nabízí právní úprava veřejných zakázek. Ministerstvo pro místní rozvoj

a Ministerstvo vnitra by tedy měly vhodně doplnit své metodické prostředí a zaměřit se na metodickou pomoc veřejným zadavatelům a těm, kteří v krizových situacích zveřejňují smlouvy v registru smluv.

Ministerstvo vnitra v rámci své metodiky rovněž zahrne postupy, aby ti, jimž plynou povinnosti ze zákona o registru smluv, **v rámci povinně uveřejňovaných informací ve formátu otevřených dat jednotným způsobem uveřejňovali informaci / klíčová slova jasně identifikující takové smlouvy.** Zavedení tohoto opatření by průběžně a tam, kde to není možné, alespoň následně umožnilo identifikaci potenciálně rizikových smluv a jejich dobrou odlišitelnost, a tedy i následnou přezkoumatelnost. Mohly by tak být identifikovány nejen znaky možného korupčního jednání nebo nehospodárného nakládání s majetkem státu, ale rovněž nečestného nebo protiprávního jednání ze strany dodavatelů, např. formou neúměrného navýšení ceny výrobků nebo služeb směřující k zisku nepřiměřeného majetkového prospěchu. Pro ty subjekty, u kterých to lze, by měla základní společná pravidla jako závazná stanovit vláda svým usnesením.

Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)

Česká republika rovněž v rámci svého členství v mezinárodní iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí (dále též „OGP“) bude v souladu s principy otevřeného vládnutí a v synergii s dalšími vládními protikorupčními opatřeními pokračovat ve **vytváření, implementaci a vyhodnocování jednotlivých akčních plánů a závazků v nich obsažených.** V souvislosti s oblastí transparentnosti a otevřeného přístupu k informacím se v rámci Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022 jedná o závazek ke **zveřejňování anonymizovaných meritorních rozhodnutí nižších soudů on-line, závazek ke zveřejňování otevřených dat o vzdělávání a vzdělávací soustavě a závazek k uskutečnění konzultací k možnosti vytvoření souhrnné veřejně přístupné open-data agregované databáze poskytovatelů a příjemců veřejných prostředků z dotačních titulů.** V druhé polovině roku 2022 bude v rámci procesu spoluvytváření s občanskou společností následně přijat další, v pořadí již šestý Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2022 až 2024. Česká republika bude rovněž v rámci svých členských povinností vzhledem k OGP pokračovat v poskytování každoročních členských finančních prostředků.

Vazba na další strategické dokumenty

Vládní protikorupční opatření v této oblasti je nutné též uvést do souladu s vládním programem Digitální Česko 2.0, který například obsahuje v minulosti ukládané opatření k rozvoji Národního katalogu otevřených dat. V neposlední řadě je třeba v rámci vazby na související národní a mezinárodní strategické dokumenty zmínit potřebu implementace **Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj (Cílů udržitelného rozvoje) v České republice, v tomto případě především cíle č. 16 „Mír, spravedlnost a silné instituce“.**

Legislativní a nelegislativní protikorupční opatření	Gesce/spolugesce
Pokračování v legislativním procesu u návrhu zákona o lobbování a návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování	Ministerstvo spravedlnosti
Informační osvěta zákonodárců v oblasti regulace lobbování	Ministerstvo spravedlnosti

Pokračování v přípravě a následné spuštění elektronické Sbírky zákonů (eSbírka) a elektronického legislativního procesu (eLegislativa)	Ministerstvo vnitra
Pokračování legislativního procesu u transpozičního návrhu novely zákona o svobodném přístupu k informacím	Ministerstvo vnitra
Zpracování metodiky k zadávání veřejných zakázek a zveřejňování smluv v krizových situacích, včetně možností zkrátit zadávací řízení, prevence či řešení následků krize	Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo vnitra
V rámci zpracovávané metodiky ke zveřejňování smluv v krizových situacích zahrnout problematiku jednotného označování zveřejňovaných smluv	Ministerstvo vnitra
Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022 týkajících se: <ul style="list-style-type: none"> - zveřejňování rozhodnutí nižších soudů - konzultace k možnosti vytvoření souhrnné veřejně přístupné open-data agregované databáze poskytovatelů a příjemců veřejných prostředků z dotačních titulů 	Ministerstvo spravedlnosti
Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022 týkajícího se otevřených dat o vzdělávání a vzdělávací soustavě	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
Předložení Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2022 až 2024	Ministerstvo spravedlnosti

3. Hospodárné nakládání s majetkem státu

Veřejné zakázky

Stejně jako v předchozích letech bude Ministerstvo pro místní rozvoj pokračovat v kultivaci prostředí zadávání veřejných zakázek. Za tímto účelem bude **pokračovat vzdělávání nejrůznějších skupin zadavatelů a rovněž i dodavatelů v rámci činnosti Akademie veřejného investování**. Dále bude Ministerstvo pro místní rozvoj **pokračovat ve spolupráci se všemi dotčenými subjekty ve vytváření komplexního metodického prostředí a přenosu zkušeností a dobré praxe v oblasti zadávání veřejných zakázek**. Návazně na podněty vzešlé od členů Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí a na činnost k tomuto účelu speciálně vytvořené pracovní skupiny při Úřadu vlády ČR bude na základě provedených analýz **pokračovat práce na variantách legislativního řešení směřujícího k reformě fungování Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek**.

Veřejné dražby

V návaznosti na stávající opatření v oblasti veřejných dražeb bude v Parlamentu **pokračovat legislativní proces u návrhu zákona o veřejných dražbách (sněmovní tisk č. 913) a u souvisejícího změnového zákona (sněmovní tisk č. 914)**. Následně bude Ministerstvo pro místní rozvoj v dostatečném časovém předstihu před nabytím jejich účinnosti **pořádat vzdělávací akce určené zejména pro orgány státní správy a územní samosprávné celky**. Dlouhodobým úkolem, který není přímo navázán na přijetí legislativní úpravy, ale který přispívá ke zmenšování korupčního prostoru, je tam, kde je to vhodné, pokračovat v **rozšiřování realizace prodeje trvale nepotřebného majetku státu transparentním a nezpochybnitelným způsobem, tedy veřejnou dražbou anebo výběrovým řízením realizovaným zejména prostřednictvím elektronického systému garantovaného státem**.

Rekodifikace stavebního práva

Vzhledem k přijatému programovému prohlášení vlády je nutné v rámci procesu rekodifikace stavebního práva **dokončit legislativní proces návrhu stavebního zákona (sněmovní tisk č. 1008)**. Je předpokladem, že při správné implementaci standardních protikorupčních opatření by mělo dojít po rekodifikaci k výraznému snížení korupčních rizik, neboť nová struktura umožní eliminaci současné fragmentace stavebních úřadů, zlepšení metodického vedení podřízených úřadů a územních pracovišť, zvýšení koordinace a zlepšení komunikace mezi stavebními úřady a dotčenými orgány a především posílení kontrolních mechanismů.

Posílení kontrolních pravomocí NKÚ

Je rovněž nutné dále hledat politickou podporu potřebnou pro úspěšné přijetí **novely zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu (sněmovní tisk č. 360) a novely Ústavy (sněmovní tisk č. 229, senátní tisk č. 205)**. Přijetí zmíněných zákonů by mělo přinést tolik žádoucí a mezinárodními organizacemi doporučené **posílení kontrolních pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu**.

Transpozice V. AML směrnice

S ohledem na nutnost transpozice tzv. V. AML směrnice do českého právního řádu bude dokončen legislativní proces **návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů (sněmovní tisk č. 886) v gesci Ministerstva spravedlnosti a novely zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (sněmovní tisk č. 909, senátní tisk č. 327) v gesci Ministerstva financí**. Návrhem zákona o evidenci skutečných majitelů se transponují požadavky V. AML směrnice na veřejnost některých údajů o skutečných majitelích, zavedení mechanismů ověřování a kontroly pravdivosti údajů vedených v evidenci, jakož i na stanovení efektivních sankcí za nesplnění určitých povinností. Součástí změn je revize institutu evidence skutečných majitelů a příslušné právní úpravy. Novela zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné

činnosti a financování terorismu pak kromě transpozice V. AML směrnice obsahuje ustanovení ke zpřesnění způsobu transpozice tzv. IV. AML směrnice². V novele jsou zároveň zapracována vybraná doporučení hodnocení České republiky Výborem expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu, který je nezávislým orgánem Rady Evropy (Moneyval), ve věci implementace Mezinárodních standardů v boji proti praní peněz, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení (Doporučení FATF), které proběhlo v roce 2018.

Legislativní a nelegislativní protikorupční opatření	Gesce/spolugesce
Vzdělávací činnost v rámci Akademie veřejného investování	Ministerstvo pro místní rozvoj
Spolupráce se všemi dotčenými subjekty ve vytváření komplexního metodického prostředí a přenosu zkušeností a dobré praxe v oblasti zadávání veřejných zakázek	Ministerstvo pro místní rozvoj
Pokračování v pracích na variantách legislativního řešení směřujícího k reformě fungování Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek	Úřad vlády ČR
Dokončení legislativního procesu u návrhu zákona o veřejných dražbách a u souvisejícího změnového zákona	Ministerstvo pro místní rozvoj
Pořádání vzdělávacích akcí k zákonu o veřejných dražbách určených zejména pro orgány státní správy a územní samosprávné celky	Ministerstvo pro místní rozvoj
Rozšiřování realizace prodeje trvale nepotřebného majetku státu veřejnou dražbou anebo výběrovým řízením realizovaným zejména prostřednictvím elektronického systému garantovaného státem	Jednotlivé rezorty a jejich podřízené složky
Dokončení legislativního procesu u návrhu stavebního zákona	Ministerstvo pro místní rozvoj
Dokončení legislativního procesu u návrhu novely zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu	Úřad vlády ČR – Sekce Legislativní rady vlády
Dokončení legislativního procesu u návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů	Ministerstvo spravedlnosti
Dokončení legislativního procesu u návrhu novely zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	Ministerstvo financí

² Směrnice 2015/849 Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES.

4. Rozvoj občanské společnosti

Zvýšení ochrany oznamovatelů protiprávního jednání

V roce 2021 bude klíčovým úkolem prosadit v Parlamentu schválení **návrhu zákona o ochraně oznamovatelů a návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů**, kterými má být do českého právního řádu implementována směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie. Cílem transpozičních návrhů zákonů je zvýšit ochranu osob, které v souvislosti s výkonem činnosti kvalifikovaným způsobem upozornily na podezření ze spáchání protiprávního jednání. Zvýšení ochrany oznamovatelů bude dosaženo jak explicitním zákazem odvetných opatření učiněných v souvislosti s podaným oznámením, tak posílením procesního postavení oznamovatele v rámci občanského soudního řízení. Ve vybraných případech je stanoveno povinné zavedení interních oznamovacích kanálů zaměstnavateli a dalšími v zákoně specifikovanými subjekty. Dále bude Ministerstvo spravedlnosti zajišťovat fungování externího oznamovacího kanálu, kdy bude primárně přijímat oznámení a činit navazující kroky a dále plnit poradenskou, informační a metodickou roli na úseku ochrany oznamovatelů. Vymahatelnost stanovených povinností a zákazů bude pro případ jejich porušení zajištěna přestupkovou odpovědností fyzických a právnických osob, které budou odrazovat adekvátně vysoké horní sazby pokut. Konkrétní stanovení zejména institucionálních a procesních aspektů bude předmětem politicko-odborné diskuze na úrovni Parlamentu, nicméně rámec regulace vymezený směrnicí je daný a bude v oblasti ochrany oznamovatelů znamenat v případě schválení Parlamentem zásadní předěl. Lhůta pro implementaci směrnice do českého právního řádu vyprší dne 17. prosince 2021, nicméně vzhledem ke konání voleb do Poslanecké sněmovny v průběhu roku 2021 je lhůta pro schválení obou návrhů Parlamentem ještě kratší, což představuje významné riziko nedodržení závazku České republiky vůči EU a stejně tak nesplnění programové priority vlády.

Institucionální zajištění externího oznamovacího kanálu

V případě schválení transpozičních návrhů zákonů vyvstává pro Ministerstvo spravedlnosti v roce 2021 a následujících letech mimořádně důležitý úkol, a to **vytvoření útvaru, který bude plnit roli externího oznamovacího kanálu**. Bez důvěryhodného a profesionálního externího oznamovacího kanálu nelze proces implementace směrnice považovat za úspěšný, neboť právě na něm bude záležet, zda se oznamovatelé rozhodnou vystoupit z anonymity a upozornit na protiprávní jednání, které ohrožuje veřejný zájem v mnoha oblastech lidského konání.

Osvěta v oblasti ochrany oznamovatelů protiprávního jednání

Paralelně s legislativním procesem transpozičních návrhů (včetně jejich institucionálního zajištění) probíhají komplementární nelegislativní aktivity, jejichž cílem bude osvěta české společnosti, zejména politiků, zástupců zaměstnavatelů, zaměstnanců a dalších relevantních subjektů. Oblast ochrany oznamovatelů je v českém prostředí stížena věcnými, ideovými a předsudečnými výhradami, kterým nelze čelit jinak než otevřenou informovanou diskuzí, v rámci které budou předkládána fakta. **Úspěšná implementace směrnice totiž nebude spočívat jen v samotném přijetí zákona, ale i v realizaci souvisejících implementačních opatření typu informační kampaně, organizace seminářů, tvorby metodických příruček atd.** Na výše uvedené doprovodné aspekty transpozice se zaměří část projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“ spolufinancovaného ze zahraničních zdrojů v rámci programu Evropského hospodářského prostoru „Řádná správa“. Současně bude takto naplňován závazek České republiky **v rámci OGP zahrnující nelegislativní úkoly spočívající mimo jiné ve zvyšování povědomí o problematice oznamovatelů** s cílem změny vnímání fenoménu oznamování protiprávního jednání ve společnosti.

Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) – metodika pro účast zástupců občanské společnosti v participativních procesech

V rámci naplňování závazků OGP bude dále v letech 2021 a 2022 **zpracována metodika pro účast zástupců občanské společnosti v participativních procesech**. Závazek povede k zefektivnění využívání participativních procesů v rámci vytváření veřejných politik, strategických materiálů, legislativních a dalších nelegislativních materiálů jednotlivými ministerstvy a ostatními ústředními správními úřady. Širší využití participativních procesů by mělo vést ke zvýšení účinnosti na základě těchto procesů přijímaných opatření a zároveň ke zmenšení rizika nevhodného nakládání s vynaloženými prostředky v případě, že by přijímaná opatření byla nastavena nevhodně nebo bez dostatečné znalosti možných zamýšlených nebo nezamýšlených dopadů nejen na občanskou společnost.

Dotiční program Prevence korupčního jednání

Ministerstvo spravedlnosti coby gestor **dotičního programu Prevence korupčního jednání** zaměřeného na pomoc nevládním neziskovým organizacím, které například poskytují právní pomoc oznamovatelům protiprávního jednání či prosazují transparentnost ve veřejném sektoru, v roce 2020 připravilo modifikaci dotičních priorit s cílem vyšší efektivity, lepšího zacílení a inovace dotičních projektů. Dotaci lze nadále přiznat na poskytování bezplatného právního poradenství v oblasti boje proti korupci a seznamování veřejnosti s charakterem a projevy korupce a k posilování odmítavého postoje vůči korupčním praktikám prostřednictvím moderních komunikačních kanálů a kampaní. Novými dotičními prioritami jsou poradenství orgánům územně samosprávných celků a příspěvkovým organizacím územně samosprávných celků za účelem tvorby preventivních interních protikorupčních programů, vnitřních oznamovacích kanálů a etické infrastruktury a dále vzdělávání studentů středních škol v oblasti prevence korupčního jednání coby součásti rámcových vzdělávacích programů.

Navyšování finančních prostředků alokovaných v dotičním programu Prevence korupčního jednání

Současně bude Ministerstvo spravedlnosti **prosazovat** realizaci závazku vlády z Koncepce týkajícího se **navyšování alokovaných prostředků dotičního programu** ze stávajících 4 000 000 Kč o 20 %, a to do roku 2022.

Legislativní a nelegislativní protikorupční opatření	Gesce/spolugesce
Prosazování návrhu zákona o ochraně oznamovatelů v Parlamentu a návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů	Ministerstvo spravedlnosti
Zřízení důvěryhodného a profesionálního útvaru Ministerstva spravedlnosti coby externího oznamovacího kanálu	Ministerstvo spravedlnosti
Zahájení realizace doprovodných opatření k implementaci zákona o ochraně oznamovatelů v rámci projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“	Ministerstvo spravedlnosti

<p>Plnění závazku v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022 týkajícího se zvyšování povědomí o problematice oznamovatelů protiprávního jednání (whistleblowerů)</p>	<p>Ministerstvo spravedlnosti</p>
<p>Plnění závazku v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022 týkajícího se zpracování metodiky pro účast zástupců občanské společnosti v participativních procesech</p>	<p>Ministerstvo spravedlnosti / Úřad vlády ČR</p>
<p>Řádné vedení dotačního programu Prevence korupčního jednání včetně promítnutí kontrolních závěrů Nejvyššího kontrolního úřadu</p>	<p>Ministerstvo spravedlnosti</p>